

**حضور باشکوه سهند در رژه
سن پترزبورگ و در برابر رئیس جمهور
یکی از قدرت‌های بزرگ نظامی دنیا
نشان می‌دهد دیپلماسی دفاعی
همچنان جای کار دارد و می‌تواند
همان‌گونه که امیر حاتمی گفت
به عنوان یک مقوم و پیشران در
حوزه‌های دیگر برای کشور به کار
رود. چراکه عالی‌ترین سطح روابط
میان کشورها سطح نظامیست**

حضور مقتدرانه ناوگان دریایی جمهوری اسلامی ایران در آب‌های بین‌المللی و مناطق دور دست نمایش توانایی‌های جمهوری اسلامی ایران برای دفاع از منافع حیاتی کشور و ایفای نقشی فعال در تأمین امنیت دریایی و دریانوردی است و نقش مهمی در بازدارندگی دشمنان ایفا می‌کند. در این راستا، مشخص است که ماهیت و عملکرد راهبردی نیروی دریایی، کاملاً دفاعی است و هیچ کشوری را مورد تهدید قرار نمی‌دهد.

پیام حضور ایران در (اقیانوس) اطلس برای غرب و کشورهای منطقه چیست و این‌گونه ماموریت‌ها در حوزه دیپلماسی دفاعی تا چه حد می‌تواند قدرت چانه‌زنی ایران را در عرصه بین‌الملل افزایش دهد؟

حضور جمهوری اسلامی ایران در اقیانوس اطلس و اعزام ناوگروه به این منطقه گامی بلند و محکم در اجرای ماموریت نیروی راهبردی دریایی جمهوری اسلامی ایران به منظور به کارگیری قابلیت‌ها و توانایی‌های فنی دفاعی در عرصه دریانوردی بین‌المللی و آب‌های آزاد است و دیپلماسی دفاعی ایران بیش از گذشته در خدمت اهداف سیاست خارجی و امنیت ملی ایران و منطقه، برای تقویت صلح و امنیت و رفع تهدیدات احتمالی خواهد بود.

تقویت ظرفیت دیپلماسی دفاعی نیاز امروز و فردای ایران

با توجه به مباحث گفته شده و اظهارات خطیب زاده به عنوان یک دیپلمات ارشد می‌توان گفت ایران و دیپلماسی سیاسی‌اش که در سال‌های اخیر در مصاف‌های مهمی در دنیا حضور داشته، حالا با یک ابزار جدید برای پیشبرد سیاست خارجی خود روبه‌روست به نام دیپلماسی دفاعی، تا با استفاده از آن و فضاهای جدیدی که می‌سازد به خوبی از منافع و مرزهای سیاسی و جغرافیایی حراست کرده و از سویی بازدارندگی خود را تقویت نماید. همچنین هماهنگی دیپلماسی و حوزه‌های دفاعی می‌تواند به عنوان یک بال کمکی برای وزارت خارجه و دستگاه سیاست خارجی کشور عمل کرده و اهداف نظام را بیش از پیش به سمت تحقق کامل تر سوق دهد. حضور باشکوه سهند در رژه سن پترزبورگ و در برابر رئیس جمهور یکی از قدرت‌های بزرگ نظامی دنیا نشان می‌دهد این ظرفیت همچنان جای کار دارد و می‌تواند همان‌گونه که امیر حاتمی گفت به عنوان یک مقوم و پیشران در حوزه‌های دیگر برای کشور به کار رود، چراکه عالی‌ترین سطح روابط میان کشورها سطح نظامیست و وقتی همکاری به این حوزه برسد، نشان می‌دهد در حوزه‌های پایین دست نیز امکان تقویت روابط بسیار بیشتر از گذشته خواهد بود. این ظرفیت بزرگ البته که نیاز به توجه و نهادینه‌سازی بیشتری دارد و امیدوارم بزرگان کشور در این زمینه اقدامات لازم را انجام دهند.

در صیانت از منافع ملی، ایجاد بازدارندگی برای مقابله با تهدیدات سیاسی و دست‌یابی به اهداف دفاعی آن و همچنین مبارزه با تروریسم دریایی با کمک کشورهای منطقه داشته باشد. مقابله فعال و موثر با تروریسم و افراط‌گرایی، تنها از رهگذر همکاری و همیاری همه کشورهایی که در یک منطقه با چنین مسائلی مواجه هستند، محقق خواهد شد. جمهوری اسلامی ایران با چنین ادراکی به تنظیم دیپلماسی دفاعی خود پرداخته و از همه ظرفیت‌های قابل استفاده به منظور مشارکت دادن همه کشورهای منطقه در مقابله تروریسم و افراط‌گرایی استفاده خواهد کرد. جمهوری اسلامی ایران در نگاهی کلی‌تر به مقوله امنیت از منظر امنیت دسته‌جمعی منطقه‌ای نگاه می‌کند و موکداً بر این باور است که مشارکت همه کشورهای منطقه برای مقابله منسجم با چالش‌ها و تهدیدهای امنیتی ضروری است.

آیا از نتایج دیپلماسی دریایی می‌توان به یک راهکار مناسب برای ایجاد امنیت دسته‌جمعی در منطقه رسید؟

همکاری و برقراری تعاملات دفاعی دو و چندجانبه و تقویت همکاری‌های موجود با کشورهای منطقه، تقویت ارتباط با سازمان‌های دفاعی و امنیتی منطقه و تعیین وابسته‌های دفاعی در برخی نمایندگی‌های سیاسی، از برنامه‌های حوزه دیپلماسی دفاعی است که می‌تواند با همکاری جمعی منطقه‌ای در اموری هم چون مبارزه با تروریسم و افراط‌گرایی و صیانت از امنیت منطقه موثر و سازنده باشد. آنچه در دیپلماسی دفاعی اهمیت می‌یابد، تنش‌زدایی با کشورهای منطقه، گسترش کمی و کیفی‌سازی سازوکارهای دفاعی، انعقاد پیمان‌های دفاعی و امنیتی منطقه‌ای و حل منازعه‌هاست که ج.ا.ایران و دستگاه دیپلماسی در تلاش است با راهبردها و ارائه طرح‌های سازنده نظیر طرح صلح هرمز با کمک کشورهای منطقه در جهت تأمین امنیت جمعی منطقه گام بردارد که تحقق چنین سیاست‌هایی می‌تواند در کاهش تهدیدات علیه کشور و ایجاد امنیت برای کشورمان موثر باشد. چالش‌های عمده‌ای که در آب‌های آزاد وجود دارند، همه کشورها را کم و بیش مورد تهدید قرار می‌دهند و مقابله با تهدیدهای مشترک، نیازمند همکاری و اقدام مشترک کشورهای منطقه است.

در سال‌های اخیر ده‌ها ناوگروه نیروی دریایی ارتش به آب‌های آزاد اعزام شده‌اند و اخیراً هم ناوگروه مکران نیروی دریایی ارتش از مسیر اقیانوس هند و اقیانوس اطلس به شمال غرب اروپا و بندر سن پترزبورگ رفت و بازگشت. این ماموریت تا چه میزان می‌تواند در حوزه دیپلماسی دفاعی دریایی کشورمان موثر باشد؟ بویژه این که این ماموریت برای اولین بار در تاریخ نیروی دریایی ارتش صورت گرفته است.

در جهت نیل به توسعه پایدار منطقه‌ای بوده است. مشخص است که یکی از وجوه قابل توجه در دیپلماسی منطقه‌ای، همکاری‌های دفاعی کشورهای ذینفع در امنیت منطقه خلیج فارس می‌باشد. همکاری کشورهای منطقه در دیپلماسی دفاعی جمهوری اسلامی، بویژه در تأمین امنیت دریانوردی و مقابله با عوامل ناامن‌کننده از جمله مبارزه با دزدان دریایی، مبارزه با قاچاق و ترانزیت مواد ممنوعه، مقابله با عوامل آلوده‌کننده محیط زیست دریایی و... همواره یکی از مبانی مهم طرح‌ها و ایده‌های پیشنهادی ایران از جمله طرح صلح هرمز برای همکاری‌های منطقه‌ای بوده است. جمهوری اسلامی ایران به مفهوم امنیت جمعی و یکپارچه معتقد است و هرگونه عامل تنش‌زا را مخل امنیت همه کشورهای منطقه می‌داند.

راهکارهای همگرایی بیشتر دیپلماسی دفاعی و سیاست خارجی برای ارتقای ارتباط میان دیپلماسی دفاعی و دیپلماسی سیاسی کشور چیست؟

دیپلماسی دفاعی، راهبردی برای دست‌یابی به منافع ملی حیاتی و صیانت از تمامیت ارضی کشور است که به کمک سیاست خارجی می‌آید، چراکه در سیاست خارجی، حفظ مرزهای کشور و ثبات سیاسی و همچنین تأمین منافع و امنیت ملی از اهداف اساسی است. لذا دیپلماسی دفاعی به عنوان عنصر کمکی سیاست خارجی سعی می‌کند تا اهداف عالیه کشور را تأمین کند. دیپلماسی دفاعی با تکیه بر ظرفیت قدرت سخت و نرم، می‌تواند بازدارندگی را بدون بهره‌گیری از ابزارهای سخت محقق کند و موجب همگرایی سیاست خارجی و دفاعی شود. در سند چشم‌انداز ۲۰ سال توسعه ایران در حوزه دفاعی نیز بر محورهایی همچون مقابله موثر با تهدیدات، ارتقای توان آمادگی دفاعی نیروهای مسلح در جهت بازدارندگی، حفاظت از منافع ملی و حیاتی کشور و اتخاذ دیپلماسی فعال در جهت گسترش همکاری‌های بین‌المللی و حفظ صلح تأکید شده که نشان از اهداف همسوی دو حوزه است. کارکرد مهم دیپلماسی دفاعی، امنیت‌سازی و تهدیدزدایی است. لذا برداشتن گام‌هایی همسو، مقوم و مکمل می‌تواند همگرایی این دو حوزه را افزایش دهد.

دیپلماسی دفاعی دریایی ایران در زمینه ایجاد بازدارندگی در تهدیدات سیاسی علیه کشور، چه تأثیری داشته یا می‌تواند داشته باشد؟

ایران به دلیل موقعیت ژئواستراتژیک خود و به واسطه قرار گرفتن در مجاورت خلیج فارس، دریای عمان، تنگه هرمز و دریای خزر از موقعیت ژئوپلیتیکی و دریایی ویژه‌ای در منطقه برخوردار است و بی‌شک اقتدار دریایی و برخورداری از یک نیروی دریایی قدرتمند و کارآمد می‌تواند تأثیر بسزایی